

Makale türü: Araştırma makalesi**Article type:** Research article

Geliş tarihi 11.11.2025

Submitted date

Kabul tarihi 27.10.2026

Accepted date

Elektronik yayın tarihi 28.10.2026

Online publishing date

Atıf Bilgisi / Reference Information

Yalçın, D. (2026). Dijitalleşen Çağda Aile ve İletişime Distopik Bir Bakış: Sembolik Etkileşim Teorisi Bağlamında Vahşi Robot Filmi. Journal of History School, 84, 5333-5360.

DİJİTALLEŞEN ÇAĞDA AİLE VE İLETİŞİME DİSTOPİK BİR BAKIŞ: SEMBOLİK ETKİLEŞİM TEORİSİ BAĞLAMINDA VAHŞİ ROBOT FİLMİ¹

Demet YALÇIN²

Öz

Çalışma, The Wild Robot (Vahşi Robot) filmini aile ve iletişim bağlamında Sembolik Etkileşim Teorisi üzerinden incelenmesini konu almaktadır. Çalışma, aile kurumunun bilinen kan bağı ve akrabalık gibi biyolojik gereksinimlerden ziyade etkileşim, dil ve anlamlandırma sürecinin bir ürünü olarak ele alınması açısından önemlidir. Fenomenolojik yöntem kullanılarak incelenen Vahşi Robot filmi sahneleri, aile ve iletişim fenomenleri üzerinden Sembolik Etkileşim Teorisi ekseninde ele alınarak incelenmiştir. Yapay zekâ destekli bir robot olan Roz (Rozum 7134), insan olmasa da filmde araştırmaya değer görülen, robotun deneyimiyle şekillenen insani eylemleri, aile ve iletişim fenomenlerinin duygusal boyutları ve bu iki fenomene alışılabilmiş algılamaların dışında bir yorumlama getirebilmesidir. Bu bağlamda çalışma, animasyon filmi olan Vahşi Robot filmini Sembolik Etkileşim Teori perspektifinde dijital dünyada değişim gösteren aile ve iletişim kavramları üzerinden fenomenolojik yöntemle betimlemeyi ve yüklenmiş anlamları bulmayı amaçlamaktadır. Çalışma, ailenin kan bağı ve akraba ilişkisi olmaksızın sosyal olarak etkileşimle temellenen bir kavram olduğu ve iletişim pratiklerinin de bu etkileşimle şekillenerek değişim gösterdiği çıkarımını doğrular niteliktedir.

¹Makale yazımı yazar etki oranı: 1. yazar: %100. Çalışma, yayımlanmış sinema filminin çözümlemesine dayandığından ve araştırma kapsamında insan katılımcılardan herhangi bir veri toplanmadığından etik kurul izni gerektirmemektedir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Yeni Medya ve İletişim Bölümü, demet.yalcin@yalova.edu.tr, Orcid: 0000-0002-7985-4900

Anahtar Kelimeler: İletişim, Sembolik Etkileşimci Teori, Aile, Vahşi Robot Filmi, Sinema.

A Dystopian View of Family and Communication in the Digital Age: The Wild Robot Film in the Context of Symbolic Interaction Theory

Abstract

The study examines The Wild Robot film within the context of family and communication through the lens of Symbolic Interaction Theory. The study is significant in that it approaches the institution of the family as a product of interaction, language and the process of meaning-making, rather than biological requirements such as known blood ties and kinship. The scenes from the film Wild Robot, examined using the phenomenological method, were analysed through the lens of Symbolic Interaction Theory, focusing on the phenomena of family and communication. Roz (Rozum 7134), an artificial intelligence-powered robot, is not human, but in the film it is considered worthy of research for its human-like actions shaped by the robot's experience, the emotional dimensions of family and communication phenomena, and its ability to offer an interpretation beyond the conventional perception of these two phenomena. In this context, the study aims to describe the animated film Wild Robot from the perspective of Symbolic Interaction Theory using phenomenological methods, focusing on the concepts of family and communication as they change in the digital world, and to uncover the meanings attached to them. The study confirms the conclusion that the family is a concept based on social interaction without blood ties or kinship, and that forms of communication are shaped by this interaction and undergo change.

Keywords: Communication, Symbolic Interaction Theory, Family, the film Wild Robot, Cinema.

GİRİŞ

Son yıllarda ele aldığı konularla izler kitlesini artıran, öğretici, eğitici ve insani değerler hakkında düşünmeye teşvik eden, tüm aile bireylerinin rahatlıkla izleyebileceği türlerden biri de animasyon sinemasıdır. İlk adımlarının 1900'lerin başında James Stuart Blackton ile atıldığı bilinen günümüz modern çizgi film ve animasyon filmleri (Bingöl, 2025, s. 251) gelişen dijital teknolojilerle birlikte eskiye nazaran daha iyi çıktılar ortaya koymaktadır. Schlittler (2015, s. 1) animasyonu, hareketli grafikler olarak ifade ederken Taylor'a (1999, s. 5) göre sabit görüntünün birleştirilmesi ile oluşan hareketli illüzyonlardır. 20. yüzyılın başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkarak 21. yüzyıla birlikte bütün dünyada talep gören bir tür haline gelen animasyon sineması, endüstriyel

olarak başta Hollywood sineması olmak üzere yoğun şekilde tüketim ve gelir alanı oluşturmakta; özellikle çocuklar tarafından sevilerek izlenmektedir (Dinç, 2025, ss. 1161-1162). Üretimi oldukça teknik bir süreç olan (Garces, 2025, s. 1) animasyon filmlerinin film endüstrisinde giderek önem kazanmasının nedenleri; sanal dünyalar meydana getirmesi, film kahramanlarının istenilen biçimde tasarlanabilmesi, fantastik nitelikler eklenebilmesi, insanın hayal gücüne ve yaratıcılığına eşlik edebilmesidir (Özgökbel Bilis, 2014, s. 202). İnsan zihninin yaratım sürecine uyumlu olarak gelişebilen animasyon filmleri; zaman ve mekân faktörlerinin kısıtlaması olmaksızın insanın sınırsız hayal gücüne eşlik ederek çoğu kez görsel bir şölen sunmaktadır. Dijitalleşen dünyanın imkânlarıyla gelişim gösteren animasyon teknikleri, geçmişe oranla daha nitelikli filmler üretebilir hale gelmiştir.

Animasyon filmlerinde hikâye bir karakter grubu üzerinde şekillenirken bu karakterler, filmi temellendiren olay ya da durumları aktive eden, konuşmalar, eylemler gibi görsel veya işitsel olmak üzere anlamsal ipuçları sergileyen bileşenleri oluşturmaktadır (Kim vd., 2020, s. 1991). Bu film türünün izler kitlesinde ebeveyn ve çocuklar yoğunlukta olmakla birlikte aile kurumu film konularında sıklıkla yer almakta, geleneksel ve modern aile yapıları farklı şekillerde yorumlanarak sunulmaktadır. Aile kavramını geleneksel aile yapısından küreselleşen aile yapılarına kadar farklı temalarda ele alan animasyon filmleri; aile içi ilişkiler, kardeşlik, kuşak çatışması, ebeveyn-çocuk bağları vb. farklı temalarda aile kurumu ele alınmakta ve yorumlanmaktadır. Klasik animasyon filmlerinde anne, baba ve çocuğun yer aldığı çekirdek aile yapısı sıklıkla kullanılmakta; sevgi, fedakârlık, bağlılık, aile birlikteliği ve ailenin bir arada olması gibi olumlu yaklaşımlar ön planda tutulmaktadır (Uğur Balcı, 2025, s. 430).

Aile kurumu toplumsal yapının en temel birimi olması sebebiyle dünya üzerinde meydana gelen birçok değişim ve dönüşümün başlangıç noktasını oluşturmaktadır. Dijital dönüşümle birlikte geleneksel toplum yapısından modern toplum yapısına geçişle ailenin tanımlanmasında ve filmlerde sunuluşunda birçok değişim yaşanmıştır. Aile; en geniş anlamıyla akrabalık bağı ile birbirine bağlanan, yetişkin üyelerin çocuklara bakma mesuliyeti olan (Giddens, 2012, s. 130) anne, baba ve çocuk arasında kan bağı bulunan kurum olarak tanımlanmaktadır (Duman, 2012, s. 21; Eyce, 2014, s. 225). Tanımdan da anlaşıldığı üzere aile kavramı, akrabalık ve kan bağı gibi biyolojik gereksinimlere vurgu yapılarak açıklanmaktadır. Bu bağlamda örneklem olarak seçilen ve dijital teknolojilerin imkânlarıyla ortaya çıkan bir animasyon türü olan The Wild Robot (2024) Türkçe çevirisi Vahşi Robot olan film; kan bağı ve akrabalık gibi biyolojik gereksinimlerin dışında insan gibi tür farkı olmaksızın hayvan ve yapay zekâ

destekli bir robot arasında gelişen aile ilişkisini, iletişim ve etkileşim süreçlerini, sevgi ve dayanışma kavramları ile aile kurumunu distopik bir bakış açısıyla yeniden tanımlamaya ve betimlemeye açmaktadır.

Araştırma, kuram ve kavram uyumu açısından yerinde bir seçim olmuştur. Stryker (1968) çalışmasında Sembolik Etkileşim Teorisi'nin kimlik belirginliği ve rol performansı noktasında aile çalışmalarında ve aile konulu karşılaştırmalı çalışmalarda kullanılabilmesi noktasında önemli bir teori olduğunu vurgulamaktadır. Stryker (1972) başka bir çalışmasında Sembolik Etkileşim teorisinin aile konulu karşılaştırmalı çalışmalarda kullanılabileceğine dair önerilerde bulunmuştur. Ayrıca çalışmada kuramın bir film üzerinden incelenmesi ayrıca önem taşımaktadır. Filmler, eğlence değeri olan bir sektör olmakla birlikte ayrıca belirli sosyal ve ekonomik alanlara etki edebilen hem küresel erişimi hem de kitleler üzerinde izlencesi olan bir sektördür (Somandepalli vd., 2017, s. 539). Bu nedenle filmlerin insanlar üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır.

Çalışmada Vahşi Robot filmi Sembolik Etkileşim Teorisi, aile ve iletişim ekseninde incelenirken literatürde filmin farklı bağlamlarda araştırıldığı çalışmalar bulunmaktadır. Rahmat (2025) çalışmasında 2016 yılında yayınlanan Peter Brown'a ait olan Vahşi Robot adlı roman ile 2024 tarihinde uyarlanan filmde Roz karakterinin roman ve film ekseninde benzerlik ve farklılıklarını inceleyerek karşılaştırmasını yapmıştır. Çalışmada farklılıkların edebiyat ve filmde kullanılan anlatı araçlarından kaynaklı olduğu vurgusu yapmış, uyarlama süreçlerine içgörü kazandırarak katkı sağlandığı sonucuna varılmıştır. Başka bir çalışmada (Qie & Maulidya, 2025) Vahşi Robot filminde kimlik ve aidiyetin nasıl betimlendiği, ekoeleştirel bir bakış açısıyla incelenmiştir. Roz'un bir yabancından ekosistemin şefkatli bir üyesine dönüşümü, filmin doğal olanı yapay olandan ayıran geleneksel çizgileri altüst ederek ekolojik empati ve farkındalığı teşvik ettiği sonuçları çıkarılmıştır.

Çalışma, film endüstrisinin dijital dönüşümüyle sunulan animasyon türü Vahşi Robot filmi ekseninde gelişen aile ve iletişim fenomenine yüklenmiş anlamları incelemeyi ve Sembolik Etkileşimci teori ekseninde fenomenolojik bakış açısıyla betimlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, aile kurumunu alışlagelmiş algılanışın dışında distopik bir film ekseninde ele alışı ve kuram çerçevesinde incelenmesi açısından diğer çalışmalardan ayrılmaktadır. Bu nedenle aile kurumu üzerine yapılacak olan çalışmalara veri sağlamak bu çalışmanın ayrıca amacıdır. Çalışma, aile kurumunu kan bağı ve akrabalık gibi biyolojik olarak zorunlu bağlı ilişkilerden ziyade etkileşim, iletişim, dil ve anlamlandırma sürecinin bir ürünü olarak ele alması açısından önemlidir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sembolik Etkileşim Teorisi

Kuram, isminden de anlaşıldığı üzere, etkileşime ve onlarla bağlantılı olarak semboller üzerine odaklanmakta, bireylerin davranışlarının toplumsal boyutlarını ve sosyalleşme süreçlerini araştırmaktadır (Ritzer & Stepnisky, 2015, ss. 116-118; Önal, 2023, s. 145). İnsanların gündelik hayat içerisinde bir arada bulunduklarında nasıl bir etkileşim içerisine girdikleri, nasıl bir anlam meydana getirdiklerini inceleyen sembolik etkileşim teorisinde insanların toplum içindeki etkileşimi ve anlamlandırma süreci, insanların olay ve nesneleri nasıl algıladıkları ve yorumladıklarına etki etmektedir (Wallace & Wolf, 2012, s. 292). İnsan toplumunda birliktelik, insanların birbirlerine karşı eyleme geçmeleri ve böylece sosyal etkileşime girmeleri noktasında zorunludur. Bu etkileşim, ağırlıklı olarak sembolik düzeydedir; bireysel veya kolektif olarak hareket eden bireyler, birbirleriyle etkileşime girdiklerinde birbirlerinin eylemlerini dikkate almak zorundadırlar. İnsan grup hayatı, diğer insanların ne yapacaklarını tanımlama ve onların tanımlarını değerlendirme evresinin bir parçasıdır; bu evre vasıtasıyla insanlar, faaliyetlerini birbirlerine uyumlu hale getirirken kendi bireysel davranışlarını meydana getirmeyi öğrenmiş olurlar (Blumer, 1986, s. 10). İnsanlar, sembolik etkileşim süreçlerinde sosyal kimliklerini tanımlayarak benliklerini temellendirmekte ve toplumsal normları devam ettirmektedir (Uğurlu, 2024, s. 276). Mead'e (2017, s. 165) göre benlik, bireyin bir bütün olarak toplumsal tecrübe evresiyle ve bu evreye katılan diğer bireylerle ilişkisi neticesinde oluşmaktadır.

Blumer'e (1986, s. 2) göre sosyal etkileşimcilik, insan ya da toplumu incelemede kendine özgü üç öneride temellenmektedir. İlki, insanlar şeylerle onların kendilerinde ifade ettiği anlam çerçevesinde davranış sergiler ve ilişki gerçekleştirir. İkinci öneride şeylerin anlamı, insanların diğer insanlarla gerçekleştirmiş olduğu toplumsal etkileşimden türeyerek ortaya çıkar. Son önermede ise ortaya çıkan bu anlam, şeylerle karşılaşan, ilişkide bulunan kişinin yorumlaması sürecinden geçerek değişime uğrar. Poloma'a (1993, ss. 224-225) göre Blumer'in ilk iki önermesinde şeylerin anlamı insanlar tarafından üretilmektedir. Bu üretim; teoriye göre öncelikle anne, baba, kardeş, arkadaş gibi insan hayatında önemli yerlerde konumlanan ve önemli diğerleri olarak belirlenen, sonrasında ise toplum içerisindeki diğerleriyle küçüklükten başlayarak devam eden etkileşimler neticesinde şekillenerek meydana gelmektedir. Üçüncü önerme ise sosyal ve kültürel bağlamda değişime uğrayan bireyin anlamlandırma sürecinin bireyin yeni hayatında, yeni etkileşimlerle

anlamda meydana gelecek yorumlama sürecinde değişeceği belirtilmektedir. Mead'e (2017, s. 245) göre toplumsal farklılaşma ve evrim sürecinin iki kutbu bulunmaktadır; ilki insan tabiatını toplumsal olarak oluşturan fizyolojik materyallerdir. İnsan tabiatı tümüyle toplumsal olmakla birlikte toplumsal bir bireye gereksinim duyar. Bu ifade, bireyin topluma ait olduğunu ve tabiatının tamamen toplumla ve diğer bireylerle kurduğu toplumsal ilişki ve etkileşimden üretildiği varsayımına dayanır. Toplumsal farklılaşma ve evrim sürecinin ikinci kutbu ise toplumsal kurumların kaynağı olan sınıfsal ve toplumsal reaksiyonlara dair bireylerin göstermiş olduğu tepkilerdir.

Bireyleri pasif bir uygulayıcı olmaktan çıkararak aktif birer aktör olarak konumlandıran (Morva, 2017, s. 143), George Herbert Mead ve Blumer'in çalışmaları ekseninde biçimlenen Sembolik Etkileşimci Yaklaşım, gündelik hayat içerisindeki ilişki şekilleri ve içerik zenginliğiyle sosyolojik analiz açısından önemli bir alan olarak ele alınmaktadır. Bu yaklaşıma göre birey, bebeklikten başlayarak diğer insanların kendisine dair etkileşimleri ve geri dönüşleri üzerinden benlik algısı oluşturmakta ve bu etkileşimler, bireyin kim olduğuna doğrudan etki etmektedir. Dolayısıyla benliğin gelişimi diğer insanlar ile olan etkileşime bağlıdır ve insanlar arasında kurulan ilişkilerle temellenmektedir (Gökulu, 2019, ss. 174-175). Mead'e (2017, s. 165) göre benlik, süreç olarak ele alınmaktadır. Benlik; bireyin diğerleri ile etkileşim süreçlerinde başkalarının kendine dair davranışlarını benimseme ve bu tutumlara geribildirimde bulunma süreçleriyle ilintilidir. Bu, çocuğun bir benlikle doğmadığı, benliğin süreç içerisinde olduğu anlamına gelmektedir. Benlik, insanlar kendilerini nesne olarak algılayıp kavradıklarında kazanılır (Ritzer & Stepanisky, 2018, s. 340). Bu düşüncelerden hareketle sembolik etkileşim teorisinde gündelik hayat içerisinde sosyalleşme süreçlerinde bireyin diğerleriyle gerçekleştirmiş olduğu etkileşimler, bireyin nesneleri anlamlandırma, yorumlama ve değiştirme süreçlerini biçimlendirmekte ve bu süreçler, bireyin benlik oluşumuna etki etmektedir.

Vahşi Robot filminde Roz karakteri, ıssız bir adaya düştüğü ilk andan itibaren adadaki diğer canlılar ile etkileşime girmek için girişimde bulunur. Roz'un film boyunca diğer karakterler ile kurduğu iletişim ve etkileşim, dili etkileşim için en temel faktör olarak görmesi ve hayvanların dilini öğrenmesi, yaratım sürecinde kendine sunulan rollerin ötesinde yeni benlik ve roller kazanması, Sembolik Etkileşim Teorisinin tellendiği yaklaşıma iyi bir örnek oluşturmaktadır. Filmin sahneleri, bu teori çerçevesinde ayrıntılı bir şekilde ele alınarak incelenmiştir.

Dijitalleşmede Aile İçi İletişim

Dijitalleşme, toplumsal hayat içerisinde geçmişten süregelen birçok geleneksel yapıyı değişime uğratan çok boyutlu bir gelişim evresini içinde barındırmaktadır. Dijitalleşme; akıllı cihazların toplumda yaygınlaşmasıyla haberleşme, iletişim, eğlence, alışveriş, üretim ve bilişim gibi gündelik yaşamdaki çoğu uğraşın dijital ortamlara kanalize olması, bu alanların değişime uğraması ve mekanik sistemlerden dijital sistemlere geçişi şeklinde ifade edilebilir (Yılmaz vd., 2023, s. 147). Günümüzde dijital dönüşümün etkilerinin ilk hissedildiği yer, toplumsal yapının temel birimi olan aile ve aile bireyleridir. Dijitalleşmenin etkisiyle iletişim ortamlarında yaşanan değişim; aile içi iletişimi, ebeveynlik ilişkileri ve aktivitelerinde ve hayatlarında farklı düzeyde ve şekillerde kapsamlı değişim ve dönüşümleri beraberinde getirmiştir (Haberli, 2023, s. 376; Büyükaslan, 2025, s. 838).

1990'lı yılların sonunda dünya genelinde yer edinmeye başlayan dijital çağ; yeni bir dönemi kapsamış, bu çağın hızı ve değişimi içinde barındıran şekillendirici yapısı, geleneksel aile biçimlerini günümüzde çocuğu merkeze alan aile yapısına dönüştürmüştür (Zeybekoğlu Akbaş & Dursun, 2020, s. 2248). Dijitalleşen dünyada aile kurumunda ön plana çıkan bir başka kavram ise aile üyelerinin anne, baba ve çocuk arasındaki iletişimi olarak ifade edilen aile içi iletişimidir. Ebeveynlerin rehber olma rolünün şekillendiği aile içi iletişim, çocuğun gelişiminde önemli bir faktördür. Sağlıklı bir aile içi iletişim için aile üyelerinin çocuğa yeterli rehberlik etmesi, çocuğun karar verme sürecinde özgür olması ve aile kurallarının tüm aile bireylerine eşit uygulanması, aktif bir dinleme ortamı ile çocuğun duygularının göz ardı edilmemesi gerekmektedir (Şahin & Aral, 2012, ss. 62-63).

Aile yapıları üzerinde güçlü etkileri olan dijital teknoloji kullanımı, moderniteyle geniş aileden çekirdek aileye doğru bir küçülme gerçekleştirirken, aile üyeleri arasında gerçekleşen etkileşimin azalmasına neden olarak bireyler arası ilişkileri zayıflatmıştır. Serbest zaman dilimlerinde aile üyelerinin birlikte geçirdikleri verimli vakit, dijital teknolojilerin etkisiyle artan bireysel eğilimler ile azalarak aile içi iletişimi olumsuz şekilde etkilemekte ve dijital bağımlılığa neden olabilmektedir (Yıldırım, 2021, ss. 1242-1244). Ebeveynlerin, dijitalleşmenin aile içinde meydana getirdiği değişimleri, çocuk ekseninde ele alması önemli bir konu haline gelmiştir. Bu noktada ailenin dijital dünyada konumunu saptayan bir faktör olarak dijital ebeveyn kavramı dikkat çekmektedir. Dijital ebeveyn; dijital çağın gereksinimlerini dikkate alarak eyleme geçen, temel düzeyde dijital araçları kullanabilen, bu teknolojilerin imkanlarının farkında olan, bu ortamda yaşanabilecek risklere karşı çocuğunu koruyabilen, gerçek hayatta olduğu gibi sanal ortamda da kişi haklarına saygılı olunması gerektiğini çocuğuna öğretebilen

ve teknolojik yenilikleri takip ederek kendini güncelleyen birey olarak tanımlanmaktadır (Kabakçı Yurdakul vd., 2013, s. 888).

Dolayısıyla, dijital medya karşısında ailenin nasıl bir rol üstleneceği, ebeveyn ve çocuk ilişkileri, aile içi iletişimi gibi önemli konularda medyada içerik üretimi hem toplumun düzeni hem de toplumun bütünlüğü için önemli bir alanı oluşturmaktadır (Yücel, 2025, s. 399). Ayrıca gelecekte birer yetişkin olan ve anne-baba rolü üstlenen çocuklar, ebeveynlerini taklit etmektedir. Çocuklar bu rolleri evde aileden öğrendiği gibi ekran karşısında da bu edinimi kazanabilir. Bu nedenle medya araçlarında çizgi filmlerde bulunan anne- baba rolleri ve çocukları ile gerçekleştirdikleri iletişimin ele alınış şekli önemli bir husustur (Kaşkaya & Yücel, 2025, s. 63). Özellikle dijital teknolojilerle daha geniş kitlelerin iletişimini mümkün kılan filmlerde, aile içi iletişimin ne denli önemli olduğu net bir biçimde ortaya konmaktadır. Çünkü aileden gelen destek, özellikle çocuklar üzerinde güçlü ve belirleyici bir etkiye sahiptir. Putri'ye (2021, s.191) göre aile bireyleri arasında sağlıklı bir iletişim kurulması, ebeveynlerle çocuklar arasında açıklığa dayanan bir etkileşim ortamı oluşturur. Bu da tarafların birbirini anlayabildiği ve karşılıklı saygıya dayalı şekilde fikir alışverişi yapabildiği bir ilişki zemini sağlar. Ayrıca, sağlıklı iletişim kurabilen bir ebeveyn, çocuğun kararlarını baskılamaya ya da onun iradesi üzerinde hâkimiyet kurmaya çalışmaz. Bu noktada aile temalı filmlerde aile içi iletişim şekillerinin ve bağlarının sunumu toplumsal aile algısının üretimini etkileyen önemli bir dijital medya aracı olarak konumlanmaktadır.

Dijital dönüşümün yoğun bir şekilde hissedildiği animasyon filmleri, aile içi iletişimde yaşanan değişimlerin saptanması noktasında iyi bir örneklem olarak değerlendirilebilir. Vahşi Robot filmi, sadece aile içi iletişimin değişen doğasını değil geleneksel aile yapısından ziyade ilişki ve etkileşim temelli bir aile ilişkisi ve iletişim şekli sunmaktadır. Film, toplumun sağlıklı gelişiminin en temel kurumlarından olan aile yapılarındaki değişimi anlamak açısından önemlidir. Ayrıca animasyon türü filmleri daha çok ebeveynlerin ve çocukların izlediği düşünülürse onların geleceğe yönelik aile algıları, için bu filmlerin ele alınması ayrıca önemlidir.

Sinema ve Aile İlişkisi

Film, belli bir topluluğa mesaj vermek amacıyla kullanılan görsel ve işitsel bir iletişim yöntemi olarak dikkat çekmektedir. Rasit vd., (2015, s. 1235–1237) göre film, izleyiciye belirli düşünce ve mesajları iletmekte kullanılabilen sanatsal bir ifadedir. Çoğu zaman sinema, bireylerin gündelik yaşamda karşılaştıkları gerçekleri yansıtabilir. Bu sebeple film, seyircinin kendi hayatıyla bağlantı kurabileceği anlamlar içerebilir ve bazı izleyiciler açısından oldukça kişisel bir

boyut kazanabilir. Ayrıca film, yaşamın neşeli anlarını olduğu kadar, bireylerin hayatları boyunca karşılaştıkları zorlukları ve üzüntüleri de sembolize edebilir.

1960'ların başlarına baktığımızda, filmlerin evde eğlence aracı olarak yaygınlaşmaya başladığı dönemde, çoğu zaman televizyonun başında toplanıp birlikte film izleyen bir aile tablosu canlanmaktadır. Oysa günümüzde, anne babaların çocukları için bir film açıp kendilerinin başka işlerle meşgul olması oldukça sık rastlanan bir durum haline gelmiştir. Günümüzün hızlı ve yoğun yaşam tarzında, filmlere internet üzerinden her an ulaşılabilmesi, ailecek film izleme alışkanlığının gitgide azalmasına neden olmuştur (Work, 2017, s. 1). Gentile ve Walsh'un (2002, s. 169) ailelerin medya kullanımı üzerine gerçekleştirdikleri araştırmaya göre, 2-7 yaş grubundaki çocukların %20'si, 8-12 yaş aralığındakilerin %46'sı ve ergenlerin %56'sı kendi odalarında televizyon bulundurmaktadır. Bu durum, ebeveynlerin medya içerikleri üzerindeki kontrolünü sınırlamakta ve bu nedenle filmler, taşıdıkları potansiyel etkiyi tam anlamıyla gösterememektedir. Oysa filmler, yalnızca çocuklar üzerinde değil, tüm aile bireyleri üzerinde önemli ve olumlu etkiler yaratabilecek güçtedir. Anne babaların çocuklarıyla birlikte film izleyip onlara rehberlik etmeleri sayesinde, yaşa uygun yapımlar; aile içi iletişimi güçlendirebilmekte ve değerlerin aktarılmasını kolaylaştırmaktadır. Ayrıca bu girişimler, sorunların dışsallaştırılarak ele alınmasına imkân tanımakta çocuklarla ebeveynler arasında daha güçlü bağların kurulmasına katkı sağlamaktadır.

Filmlerde sıkça ele alınan temalardan biri de aile içi ilişkilerdir. Aile, bireylerin yaşamında en yakın ve en etkili kişileri kapsayan bir yapıdır; bu bağlar genetik yollarla kurulabileceği gibi, evlilik ya da evlat edinme gibi yollarla da oluşabilir. Her ne kadar son iki ilişki türü biyolojik temellere dayanmasa da bu bağların her birinde güçlü duygusal unsurlar yer alır. Ancak bazı bireyler aileleriyle sevgi dolu ve destekleyici ilişkiler kurarken, bazıları bu konuda çeşitli sıkıntılarla karşılaşabilir. Özellikle anne-baba ile çocuklar arasındaki ilişkilerin niteliği, bireylerin yaşamları üzerinde doğrudan etkiler yaratabilir (Sihombing & Andini, 2022, s. 2014). Rufer'a (2014, s. 10) göre, aile bireyleri halihazırda bir problemle karşı karşıyaysa, filmler bu durumu yönetmede etkili bir baş etme yöntemi olarak işlev görebilir. Filmlerin psikolojik açıdan iyileştirici yönü oldukça etkilidir ve bu nedenle sıklıkla aile terapistleri tarafından yardımcı bir araç olarak tercih edilmektedir. Anlatı taşınması olarak adlandırılan kavram ise, bir filme tamamen kendini kaptırma ya da filmde kaybolma durumunu ifade eder ve bu durum, genellikle izlenen filmin olumlu bir deneyim olarak değerlendirilmesiyle sonuçlanır. Ebeveynler, çocukların koruyucusu olarak çocuklarının izlediği içerikler hakkında bilgi sahibi olabilir fakat örtük önyargılar nedeniyle çocukların bu filmleri izlemesini yasaklamaları çözüm değildir. Ebeveynler, çocukları

hikâyeyi değiştirerek mutluluğa, saygıya, başarılı bir yaşam hedefine ulaşmayı ve durumları yargılamadan ele almayı öğrenmeye sevk etmelidir (Cheung vd., 2022, s. 334).

Özellikle animasyon filmlerinde aile kurumu pozitif bir zeminde temsil edilmektedir. Disney animasyon filmlerinde aile temsillerinin incelendiği çalışmada 85 filmin %75'inden fazlası sıcak ve destekleyici aile etkileşimlerini tasvir ederken %78,8'inde ise kahraman ile ailesi arasında olumlu bir ilişki görülmektedir (Zurcher vd., 2018). Yine benzer bir çalışmada disney uzun metraj filmleri ebeveynlik bağlamında incelenmiş ailelerin Disney animasyon filmlerini, fantastik ve gerçekliği bir arada göstermek için kullanabilecekleri bulgularına ulaşılmıştır (Cheung vd., 2022).

Aile bireyleri ile izlenen filmler, aile içi iletişimi güçlendiren ve duygusal bağı arttıran bir faaliyet olarak ön plana çıkarken ayrıca hem ebeveynlerin hem de çocukların hayata bakış açısını şekillendiren önemli bir eğitici alandır. Bu doğrultuda animasyon filmi olan Vahşi Robot; aile kurumu ve sembolik etkileşimle kurulabilen bağlar üzerine şekillenen, aile içi iletişimin önemine ve aile kavramının algılanıştaki konumuna odaklanan önemli bir film olarak ön plana çıkmaktadır. Aile içi etkileşimin önemli noktalarını sembolik etkileşim teorisi çerçevesinde ve animasyon filmi ekseninde değerlendirmek aile içi etkileşimin dinamiklerinin saptanmasına katkı sağlamaktadır.

The Wild Robot Filmi ve Konusu

Gösterim yılı 2024 olan Türkçeye Vahşi Robot olarak çevrilen *The Wild Robot* filmin yönetmenliğini Chris Sanders üstlenmiştir. ABD yapımı olan, animasyon ve bilim kurgu türünde sunulan filmin süresi 1 saat 42 dakika, IMDb'si 8,2'dir (IMDb, 2025). Film; yanlışlıkla sadece hayvanların yaşadığı ıssız bir adaya düşen Rozum (Roz) 7134 adlı robotun bu adada programlandığı görevleri yapmak için harekete geçmesini ve yaşadığı olayları konu almaktadır. Hayvanların canavar diyerek dışladığı Roz, ayıdan kaçarken yuvarlanarak bir kaz yuvasına düşer ve anne kazın istemeden de olsa bu kaza sonucu ölmesine neden olur. Anne kazdan geriye kalan küçük yumurtayı alan Roz, yumurtadan çıkan Brightbill adlı öksüz kazı yetiştirme görevini üstlenir. Roz, zamanla Brightbill ile arasında gelişen etkileşimle bakıcılıktan annelik rolüne doğru bir değişim yaşar. Ayrıca Roz, gelişen olaylar ekseninde etkileşime girdiği diğer hayvanlar ile yakınlaşır ve bu hayvanlarla birlikte büyük bir ailenin parçası olur.

YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yaklaşımına giren fenomenoloji yöntemi uygulanmıştır. İnsanların belirli bir fenomen veya kavramla ilgili anlayışlarını, duygularını ve algılarını ifade etmelerine imkân tanıyan ve bu fenomeni nasıl tecrübe ettiklerini tanımlamak için kullanılan fenomenoloji (Rose vd., 1995, s. 1124) bilgiyi konu edilen fenomenle bağlantılı tecrübe eden kişilerden edinmekte, bireysel elde edilen bilgiden ziyade aralarında kurulan bağ, ilişki ve benzerlikler dikkate alınarak incelenmektedir (Akın, 2024, s. 696). Fenomenolojinin amacı insan deneyimini çok boyutlu anlamak (Tekindal & Uğuz Arsu, 2020, s. 178), özgül olanı açığa çıkarmak, bir durumun aktörlerce nasıl algılandığı vasıtasıyla olguları tanımlamaktır. Deneyimin bireysel bakış açısından incelenmesiyle ilgilenen fenomenoloji, epistemolojik olarak kişisel bilgi ve öznellik paradigmasında temellenerek kişisel bakış açısına ve yoruma önem atfeder. Özne olan deneyimi anlamak; insanları harekete geçiren motivasyonlara ve eylemlerine dair iç görü elde etmek, alışılmış varsayımların ve geleneksel bilginin neden olduğu karmaşanın üstesinden gelebilmek için etkin bir güçtür (Lester, 1999, s.1). Fenomenolojik yaklaşımda problem; bir kişi ya da grubun fenomene dair deneyimi ve bu deneyimin anlamı, özünün bilinme gereksinimidir (Tekindal & Uğuz Arsu, 2020, s. 178).

Bu bağlamda filmin ana karakteri Roz adlı robotun ıssız bir adaya düşmesi ve kendi deneyimleriyle şekillenen aile algısı ve iletişim şekilleri betimlenerek sembolik etkileşimci teori çerçevesinde fenomenolojik yaklaşımla analiz edilmiştir. Her ne kadar Roz, insan olmasa da filmin araştırmaya değer görülen boyutu; robotun deneyimiyle şekillenen insani duygu ve eylemleri, aile ve iletişim fenomenlerinin duygusal boyutları ve bu iki fenomene alışlagelmiş algılamaların dışında bir yorumlama getirebilmesidir. Amaçlı örneklem yöntemiyle seçilen Vahşi Robot filmi, konu bağlamında iki defa izlenmiştir. İlk izlemede aile, iletişim ve Sembolik Etkileşimci Teori çerçevesinde değerlendirilebilecek sahneler not edilmiş, ikinci izlemede seçilen bu sahnelerin replikleri ve görsel verileri word formatında kayıt altına alınmıştır.

Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- Vahşi Robot filminde aile kurumu ve aile içi iletişim nasıl işlenmektedir?
- Aile kan bağı ve akraba ilişkileri çerçevesinde şekillenen bir süreç midir?
- Sembolik etkileşimci teori ekseninde Vahşi Robot filminde aile ve iletişim kavramı nasıl incelenebilir?

BULGULAR VE YORUM

Rozum 7134 adlı robotun bir kaza sonucu ıssız bir adaya düşmesiyle başlayan animasyon filminde Roz, ilk etapta kendi tasarlanmış olduğu sistem üzerinden dış dünya ile etkileşime geçmeye çalışır. Bu süreçte bir anlam üretiminin ve etkileşiminin olmadığı görülmektedir.

Etkileşim ve iletişim faaliyeti olarak dil

Roz, bu adada yaşayan canlılarla iletişim kurmak ister fakat onları anlamadığını ve anlaşılmadığını fark eder. Roz, etkileşimi artırmak ve hayvanların dilini öğrenmek için kendini aktive eder. Günler geçerken Roz, bu süreçte doğaya uyum sağlar ve dış dünyayı analiz ederek bulunduğu ortamla bütünleşir. Aşağıdaki görselde görüldüğü üzere Roz hareket etmediği için bir süre sonra diğer hayvanlar onun varlığına alışmaya başlar.

Resim 1. Vahşi Robot Filmi Roz'un Dil Öğrenimi (06.30-06.33)

Roz: Rozum 7134 görev ataması için uygun.

Roz: Nasıl yardımcı olacağımdan emin değilseniz bana kendinizle ilgili soru sorun.

Roz: Affedersiniz market alışverişine yardım edebileceğimi biliyor musunuz? Banka, Peyzaj.

Roz: Saldırganlık tespit edildi. İletişim paketimde anlaşmazlıkları çözmek için stratejiler var.

Roz: Lisanınız veri tabanımda kayıtlı değil. Halkınıza söyleyin endişelenmesinler. Rozum 7134 kısa sürede bu dil engelini çözecek.

Roz: Öğrenme modu aktifleştiriliyor (Sanders, 2024, 06:06).

Adada diğer canlılar ile etkileşime giremeyen Roz'un dil öğrenimini aktive etmesi, sembolik etkileşim sürecinin ilk adımını oluşturmaktadır. Sembolik

etkileşimci yaklaşımda dil, önemli bir etkileşim ve iletişim faaliyeti olarak ön plana çıkmaktadır. Sembolik etkileşimcilerin araştırma alanlarından biri olan dil, benlik yapısının dışı vurumu ve benlik inşasında önemli bir faktördür. Etkileşim; dil ve sembol vasıtasıyla sağlanmaktadır. Dil ise insanlar arasındaki ortak anlam ve duygu dünyalarıdır (Ritzer, 2012, s. 219; Özalp, 2024, s. 1005). Sembolik etkileşimdeki bu anlayış, dili nesnelere yüklenen anlam üzerinden biçimlenen bir araç olarak kabul etmekte ve iletişimi semboller aracılığıyla gerçekleşen bir yapı olarak görmektedir (Gökulu, 2019, s. 188).

Roz ayrıca dil öğrenme sürecinde kendini aktive ederken olduğu yere oturur ve hayvanları gözlemleyerek onları anlama sürecini başlatır. Bu gözlem, günlerce sürer. Sembolik etkileşimciliğin en temel araştırma yöntemi gözlemdir. Sembolik etkileşimci teoride gerçek dünyaya çıkarak onlarla etkileşime geçmek bir gerekliliktir. Araştırmacılar, gözlem yoluyla hem duygusal bir bağ kurarak kendilerini izleyebilir hem de kendilerini diğerlerinin yerine koyarak onların anlam, amaç ve eylemlerini gözlemleme fırsatı bulur (Ritzer & Stepnisky, 2015, s. 115). Roz da tıpkı etkileşimciler gibi diğer canlılarla etkileşime geçmek amacıyla hayvanları gözlemleyerek onların dilini öğrenir ve bu sayede diğer canlılar ile etkileşime geçer.

İlerleyen süreçte bakma ve büyütme görevini üstlendiği Brightbill adını verdiği kaz yavrusu ile kurmuş olduğu diyalogun birbirleriyle girmiş oldukları etkileşimden kaynaklı dil becerisinde yaşanan değişim ve benlik oluşumuna etkisi açıkça görülmektedir.

Fink: *Adında rakam olmaz. Bu onu hiç sevmemiş gibi.*

Roz: *Benim adımda da rakam var.*

Fink: *Kişisel bir şey olmalı.*

Roz: *Kişisel işleniyor. Parlak. Gaga. (Brightbill) Bu tatmin edici mi?*

Brightbill: *Brightbill mi? İşleniyor. Bip Bob. Tatmin edici.*

Fink: *Evet bu mükemmel* (Sanders, 2024, 28:50).

Brightbill, ilerleyen süreçte etkileşime girdiği Roz'dan etkilenecek onun gibi konuşur, onun dil becerisini öğrenir ve onun gibi sesler çıkarır. Başka bir sahnede Roz ve Brightbill arasındaki etkileşimde dil kullanımının ve anlam çıkarma etkileşiminin geliştiği, benlik yapılarının dışı dönük davranış sergilediği görülmektedir. Ayrıca Roz, birçok hayvanı taklit etmeyi öğrenmiştir. Roz'un kokarca taklidi yapması sonucu Brightbill ile arasındaki diyalogda ikisinin de dil ve iletişim becerilerinin gelişmesiyle birlikte bu becerilerin davranışsal olarak da eyleme geçtiği görülmektedir.

Brightbill: *Bunu nasıl yapıyorsun?*

Roz: *Falyum çevirgeç bobinlerimi aşırı ısıtıyorum. Sonra üstüne biraz hidrolik sıvı sızdırıyorum.*

Brightbill: *Çevirgeçleri aşırı ısıtmanın ikincil soğutma modüllerinde boşaltma etkisi yaratmaz mı?*

Roz: *Yükleme sensörlerini önceden soğutursam olmaz.*

Roz- Brightbill: *Yüzme denemeleri için örnek bir gün* (Sanders, 2024, 33:52).

Brightbill'in büyüdüğüde tamamen Roz gibi konuştuğu ve Roz'un teknik dilini anladığı ve hatta eyleme geçerek teknik bilgi öğrenim sürecini gerçekleştirdiği görülmektedir. Başka bir sahnede benzer şekilde Roz ile etkileşime giren Brightbill'in dilsel sürecinde yaşanan değişim görülmektedir.

Brightbill: *Taranyıyor. Bip bop. Olası hayvan dost görüldü. Türler arası yardım protokolü aktifleştiriliyor. Merhaba ben yavru 0186 ama siz bana Bright!* (Sanders, 2024, 33:02).

Pasif bir izleyiciden aktif bir katılımcıya dönüşüm

Hem Brightbill hem de Roz, dilsel ve sembolik bir etkileşimle anlama yoluna gittikleri ilişki şekillerini eylemsel bir pratiğe dökerek diğer hayvanları anlama ve açıklama yoluna gider. İlk başta aykırı, dışlanmış olarak konumlanan Roz ve Brightbill, filmin başında pasif bir gözlemci konumundayken ilerleyen süreçte aktif, girişken bir eylemsel profil sergiler. Roz ve Brightbill içinde yaşadıkları ortamı değiştirmeye, dönüştürmeye başlayarak üretken ve yaratıcı bir profile bürünürler. Böylece sembolik ve dilsel etkileşim süreci eylemde yani ilişkilerde de kendini göstermeye başlar. Roz ve Brightbill, sosyal eylemde bulundukları hayvanlardan hem etkilenir hem de onları etkilerler. Böylece karşılıklı bir değiş tokuş ilişkisi ortaya çıkar. Etkileşimci teoride insanlar, sosyal özlerini içinde var oldukları topluluklardan üretirler ve bu topluluklar, sembol ve dillerin gelişimiyle mümkün olan bir süreçtir. İnsanın içinde yaşadığı dünya sembol ve dillerin yanında ayrıca bir eylem dünyasıdır. Bu bağlamda insanlar, sadece sembol ve dilsel etkileşimle değil eylemleri de göz önünde tutularak açıklanır. Sembolik ve dilsel anlamlar, insanların nesnelerle kurdukları ilişkilerle yani nesneler aracılığıyla taşınır (Prus, 1996, s. 10). Etkileşimcilere göre sosyal eylem, karşılıklı değiş tokuş ilişkisidir. Sembolik etkileşimci teori, bireyi toplumun yönlendirdiği ya da yönettiği pasif bir perspektifte ele almaz. Teoride birey, üreten ve bu ürettiği anlam üzerinden eyleme geçen yaratıcı bir bakış açısıyla aktif bir konuma yerleştirilir. Bu teorinin ayrıştırıcı yönü, bireylerin gerçekleştirmiş olduğu davranışları sadece tepki vererek gerçekleşen bir süreç olarak değil bireylerin eylemlerini karşılıklı tanımlama ve yorumlama ile meydana gelen bir süreç olarak değerlendirmesidir (Blumer, 1986, s. 79; Harambolos & Holborn, 2004, s. 896).

Ebeveynlik rolünden geniş aileye doğru

Dış dünya ile etkileşime geçerek bulunduğu adayı anlamlandırmaya çalışan Roz, birçok olayla karşı karşıya kalır. Ayı tarafından kovalanan Roz, dağdan yuvarlanarak bir kaz yuvasına düşer ve kazara anne kazın ölümüne neden olur. Yuwayı inceleyen Roz, yavru kaz yumurtası bulur ve bu yumurta çatlar ve kaz yavrusu yumurtadan çıkar. Yavru kazın yumurtadan çatlamasıyla ilk gördüğü Roz'dur ve ilk kelimesi Roz'a "anne" demek olur. Yavru kaz, Roz'u annesi olarak görür ve aile oluşumunun ilk adımı atılmış olur. Aşağıdaki görselde Roz ve Brightbill'in ilk karşılaşma anı görülmektedir. Roz'un açık mavi olan ışıkları, Brightbill'in ona kafasıyla sevgi göstermesiyle renk değiştirerek pembe rengini alır. Burada Roz'un Brightbill'in davranışından etkilendiği ve tepki verdiği renk değişimiyle gösterilir.

Resim 2. Roz ve Brightbill'in İlk Karşılaşması (15.49-15.56)

Roz, ormanda gerçek anlamda ilk etkileşimini Pinktail ile gerçekleştirir. Çocuklu bir anne olan Pinktail, Roz'a yavru kazı büyütmesi için görev verir.

Pinktail: *Hey Merhaba! İçerde misin ben Pinktail.*

Pinktail: *Tamam. Merhaba. Vay canına. Bu kaz yavrusu senin mi?*

Roz: *Olumsuz. Bu kaz yavrusu beni takip ediyor. Ses çıkarıyor ve basit görevleri daha karmaşık ve imkânsız kılıyor.*

Pinktail: *Evet yaparlar öyle. Kaz yavruları ilk gördüğü şeyi aklına kazır. O da sensin... Ona göre artık annesi sensin.*

Roz: *Anne olmak üzere bir programım yok.*

Pinktail: *Kimsenin yok. Uyduruyoruz.*

Roz: *Verilmiş bir görevim yoksa sonraki önceliğim fabrikaya dönmek.*

Pinktail: *Görevin artık ona bakmak.*

Roz: *Görev alındı. Dönüş modu ertelendi. Bir Rozum görevini daima yerine getirir.*

Pinktail: *Şansına tek görevin var.*

Roz: *Bu birime nasıl bakacağına dair bir bilginiz var mı?*

Pinktail: *Hepsinin yemek yemesi lazım ama seninkinin yüzmesi ve uçuşması gerek. Sonbahara kadar uçmalı. Kış olmadan bu adadan ayrılmalı yoksa. Bunu kibarca nasıl söyleyebilirim* (Sanders, 2024, 18:40). Pinktail'in yavruları ölü taklidi yaparak yavru kazın öleceğini ima eder. Böylece Roz, Brightbill'in bakımını üstlenir ve ona uçuşma, yüzme gibi becerileri öğretmeye çalışır. Bu noktada Roz, bir ebeveyn gibi hareket etmeye başlar. Ebeveyn; bireyi biyolojik bağlamda yetiştirmekle birlikte bireyin duyuşsal, sosyal ve eğitsel süreçlerdeki gelişiminden de sorumlu olan anne, baba veya aile büyüğü şeklinde ifade edilmektedir (Kabakçı Yurdakul vd., 2013, s. 887). Roz, Brightbill'in gelişim sürecinde her anında aktif olarak rol oynar ve bir ebeveyn gibi onunla ilgilenerek onu dış dünyaya hazırlar.

Resim 3. Roz ve Aile Görseli (01.30.21-01.30.24)

Roz, diğer hayvanlarla kurduğu etkileşimle annelik rolünü üstlenerek kendi programlandığı davranışların yerine karakterini ve bulunduğu ortam üzerindeki konumunu ve rolünü yeniden şekillendirerek belirlemeye başlar. Yukarıdaki görselde Roz'un adadaki hayvanlara sarıldığı, onları sahiplendiği ve birleştirici bir rolü üstlendiği görülmektedir. Bu görsel filmde bir aile fotoğrafı gibi sunulur. Roz; Pinktail'in bakış açısında bir anne, Fink için arkadaş, sonrasında adadaki bütün canlılarla etkileşime girmesinin bir sonucu olarak onlardan biri ve ailenin bir parçası olarak konumlanır.

Roz etkileşimle Pinktail'den anne olmayı öğrenmektedir:

Roz: *Sakın pes etme.*

Fink: *Yaparsın evlat.*

Pinktail: *Poponu ait olduğu yere kaldır hadi havaya.*

Pinktail: *Nazik motivasyon annelik yetisidir. Öğreneceksin* (Sanders, 2024, 53:35).

Bu sahnede Pinktail, Roz'a nasıl anne olunacağını öğretmektedir. Başka bir sahnede Roz'un annelik rolünü benimsediği görülmektedir.

Roz: *Teşekkür ederim kaz yavruma çok (duraksar) yani Brightbill'e iyi bak.*

Longneck: *Hoşcaka! Roz. Tüürün için övünç kaynağısın. Seninle tanışmak onurdu...*

Roz: *Bence tanınmayacak hale geldim.*

Longneck: *Bence yeni gibi parlıyorsun.* (Sanders, 2024, 57:45).

Benlik kazanımı ve güçlü bağlar

Sembolik etkileşimci teori, bireyin benlik sunumunun ortamdan ortama değiştiğini iddia etmektedir. Toplumsal yapı içerisinde standartlaşmış bir birey davranışı olası değildir. Hem nesne hem de birey, anlam yüklenen objeler olarak konumlanırken bu anlamlar toplumdan topluma değişiklik göstermektedir (Poloma, 1993, s. 223). Aynı şekilde insan dünyasında geliştirilen bakıcı robot olarak insan ihtiyaçlarına göre hizmet etmek üzere programlanan Roz, bu programda hareket ederken sadece hayvanların olduğu bir adada önce canavar, sonraki süreçte arkadaş, anne ve sonunda ise büyük bir ailenin parçası haline gelir.

Fink: *Ne söylüyorlar?*

Roz: *Onlarla gitmemi istiyorlar.*

Thunderbolt: *Onlara evinde olduğunu söyle.*

Hepsi birden: *Evet evinde olduğunu söyle zaten evindesin.*

Roz: *Ben zaten evimdeyim. Teşekkürler.*

Robot: *Sen buraya ait değilsin burası vahşi doğa.*

Roz: *Ben bir vahşi robotum* (Sanders, 2024, 1:19: 24).

Roz, bu sahnede kendi yaratım sürecini değil diğer hayvanlarla girmiş olduğu etkileşimle öğrendiği, geliştirdiği ve elde ettiği yeni benliğini kabul etmektedir.

Resim 4. Roz ve Brightbill Final Sahnesi (01.33.05 – 01.33.10)

Filmin ilerleyen sürecinde Roz ve Brightbill anne ve çocuk etkileşimini geliştirerek edinmiş oldukları bu rolleri benimserler. Roz'un kapatıldığı sahnede Brightbill, Roz'u uyandırmak için duygusal bir konuşma yapar. Bu sahnede Brightbill'in Roz'u anne olarak kabul ettiği görülürken Roz'un da aynı şekilde Brightbill'i yavrusu olarak kabul ettiği görülmektedir.

Brightbill: *Roz, Roz!*

Brightbill: *Olanlar senin suçun değildi ama her şeyi düzeltmeye çalışman çok önemliydi. Seni seviyorum anne.*

Roz, Brightbill'in duygularına tepki vererek uyanır.

Roz: *Ben de seni seviyorum.*

...Roz: *Hadi eve gidelim* (Sanders, 2024, 1:23: 18).

Roz, üretildiği yer olan insan dünyasına döner ve kendinden istenilen formatta davranış sergiler. Roz, çalışma esnasında kendisini denetleyen insana dönerek kendini tanıtır.

Roz: *Merhaba ben Rozum 7134.*

Brightbill, Roz'u görmek için gizlice insanların yaşadığı yere girer. Roz, Brightbill'i avucuna alarak:

Roz: *Ama bana Roz diyebilirsiniz* (Sanders, 2024, 1:32:35).

Film, Brightbill ve Roz'un ilk etkileşime girdiği görselle (Görsel 2) başlarken yine aynı görsel (Görsel 4) fakat Brightbill'in büyümüş hali ile bitirilir.

Vahşi robotun kendi benliğini kazanması; kendini kazın annesi, adada yaşayan diğer hayvanları ailesi olarak görmesi ve adadan ayrıldığında bile kendi benliğini değiştirmemesi, Sembolik etkileşimde benliğin bir defa geliştiğinde toplumsal bağlam olmadan var olmaya devam ettiği savını doğrular niteliktedir. Bir başka

ifadeyle kişi, kendisini bir nesne olarak kavrama yetisine sahip olmayı devam ettirir (Ritzer & Stepnisky, 2018, s. 341). Roz, yapay zekâ destekli ve insanların yararına geliştirilen bir robotken girdiği etkileşimler sonucu birçok farklı rolleri sergileyen ve benliğini yeniden şekillendiren bir robot haline gelir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Dijital dönüşümle birlikte toplumun en temel birimi olarak kabul edilen aile kurumu ve iletişim şekilleri değişim ve dönüşüm geçirmiştir. Bu değişimler, film teknolojilerinde farklı anlam ve ifadelerle işlenerek kitlelerin beğenisine sunulmaktadır. Özellikle aile temasının ele alındığı animasyon filmleri, ebeveynler ve çocukları arasında sıklıkla izlenen film türleri olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışma, *The Wild Robot* (Vahşi Robot) filmini aile ve iletişim bağlamında Sembolik Etkileşim Teorisi çerçevesinde fenomenolojik yöntemle ele almayı amaçlamaktadır. Çalışma dört alt başlıkta kümelenecek şekilde ele alınmıştır. *Etkileşim ve iletişim faaliyeti olarak dil*, alt başlığında dilin hem film hem de teori çerçevesinde incelemesi yapılırken *pasif bir izleyiciden aktif bir katılımcıya dönüşüm* alt başlığında Roz adlı robotun dış dünya ile olan etkileşiminde yaşamış olduğu değişimlere yer verilmiştir. *Ebeveynlik rolünden geniş aileye doğru* alt başlığında aile ve iletişim çerçevesinde Roz'un benlik dönüşümü incelenirken *benlik kazanımı ve güçlü bağlar* alt başlığında ise Roz'un kendini konumlandığı nihai yer ele alınmaktadır. Çalışma film örneklemini üzerinden teori çerçevesinde aile ve iletişim ekseninde ele alınması açısından önemlidir. Sembolik Etkileşim Teorisi çerçevesinde aile kavramının farklı açılardan ele alındığı çalışmalar bulunmaktadır. Suttawet vd., (2025) sekiz temel kuramı karşılaştırmalı olarak ele alarak ailenin kavramsal temellerini eleştirel bir bakış açısıyla incelemiştir Tayland aile yapısının ele alındığı çalışmada Sembolik Etkileşimci Teorisi'nin aile mutluluğunun ve ruh sağlığı sorunlarının damgalanmasının öznel anlamlarını ortaya koyduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Aynı yaşayan yaşlılar ve yetişkin çocukları arasında yemek alışkanlıkları, yemek hazırlıkları ve iletişim uygulamalarının Sembolik Etkileşimci Teori çerçevesinde ele alındığı başka bir çalışmada bu deneyimlerin paylaşımını teşvik etmek ve gerilimleri yönetmek için, gelecekteki sistemlerin dinamik rollerinin ve bağlamlarının kabul edilmesi ve desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır (Panicker vd., 2020).

Bu çalışma diğerlerinden farklı olarak film ekseninde aile kavramının anlamına ve bireyler arasındaki etkileşime ve iletişime yoğunlaşmaktadır. Çalışma ekseninde araştırma sorularına şöyle cevap verilmiştir.

- Aile kan bağı ve akraba ilişkileri çerçevesinde şekillenen bir süreç midir?

Kan bağı ve akraba ilişkileri ekseninde tanımlanan aile kurumu, Vahşi Robot filminde farklı bir konumda ele alınmıştır. Film, aile kurumunu kan bağının ötesinde etkileşimle ve diğerleriyle kurulan ilişkiler sonrası şekillenen, sosyal olarak temellenen bir süreç olduğu savını doğrulamaktadır.

- Sembolik etkileşimci teori ekseninde Vahşi Robot filminde aile ve iletişim kavramı nasıl incelenebilir?

Roz adlı karakterin ıssız bir adaya düşmesi ve bu adada diğer hayvanlarla etkileşim sonucu şekillenen benlik ve rolleri sembolik etkileşimci teori çerçevesinde değerlendirilmiştir. Roz, adaya ilk düştüğü anda diğer hayvanlar ile etkileşime giremez çünkü onların dilini bilememektedir. Bu nedenle Roz, ilk olarak dil öğrenimini aktive eder. Prus'a (1996, s. 11) göre insanlar ancak dil temelli bir anlayış veya bakış açısı seti elde etmesinin ardından belirli davranış şekilleri geliştirir ve kendini izlerken kendilerini değerlendirebilirler. Ayrıca dil, insanların ortak anlayışlarının temelini oluşturarak diğerleriyle sürdürülen sembolik etkileşim aracılığıyla diğerlerinin bakış açıları hakkında daha kapsamlı anlayışları ve daha karmaşık benlik algılarını meydana getirebilir. Dil, benliğin oluşumunda ve dışı vurumunda önemli bir etkidir. İlerleyen süreçte Roz, diğer hayvanlarla etkileşime girerek yaratım sürecinde oluşturulan davranış modellemesinin dışında karakter ve benlik oluşturarak farklı roller (anne, arkadaş, aile) benimser ve bu rollerin gerektirdiği şekilde davranışlar geliştirir. Sembolik Etkileşimci teoride diğerleriyle kurulan etkileşim; benlik oluşumunu ve hayat içinde üstlenilen rolleri (arkadaş, aile, ebeveyn vb.) etkilemekte ve şekillendirmektedir.

- Vahşi Robot filminde aile kurumu ve aile içi iletişim nasıl işlenmektedir?

Filmde aile kavramının distopik bir tasviri yapılırken gelişen aile ilişkileri ve iletişim şekilleri insani bir bakış açısıyla yorumlanmıştır. Aile kurumu etkileşimle şekillenen, gelişen ve güçlenen bir süreç olarak sunulurken filmin başlarında önyargı üzerine kurulu iletişim şekilleri ilerleyen süreçte daha birleştirici ve etkileşime açık aktif bir görünüm kazanmaktadır.

Çalışma, aile ve iletişim kavramlarını Vahşi Robot filmi üzerinden ve daha spesifik bir bakış açısıyla ele alması açısından diğer çalışmalardan ayrılmaktadır. Araştırma, aile kavramını biyolojik bir tanımlamadan çıkararak etkileşim merkezli bir tanımlama ve sürece vurgu yapmaktadır. Altundere çalışmasında (2024) benzer şekilde aile tanımını tartışmaya açarak bireylerin aile içindeki

duygusal bağlarını ön plana çıkarmakta, toplumun aile kurumuna dair var olan algısını dönüştürme kapasitesini taşıdığını vurgulamaktadır. Ayrıca aile kurumunun biyolojik bir bağlayıcılığın ötesinde sağlıklı bir şekilde devam etmesi için aile bireyleri arasındaki yapıcı iletişim ve etkileşimin önemine (Ünlü vd., 2023), karşılıklı anlayış ve aile üyeleriyle gösterilen sağlıklı aile etkileşiminin depresif belirtileri azalttığına dair (Lam & Chen, 2021) çalışmalar bulunmaktadır. Görüldüğü üzere aile kurumu, etkileşimin ve iletişimin etkin olduğu başlıca kurum olarak ön plana çıkmaktadır. Bu noktada aile birlikteliğinin ve devamlılığının başat aktörleri; sağlıklı aile içi iletişim ve etkileşimdir. Bu iki aktör, aile kavramına dair algıları belirleyebilmekte ve aile birlikteliği için önemli faktörler olarak ön plana çıkmaktadır. Fawaz'a (2025) göre yapay zekâ destekli *The Wild Robot*, yerli akrabalıkların yeniden kurulması, anneliğin yaratıcı biçimleriyle hayvanlar alemindeki bağları yeniden kurmak için harekete geçmektedir. Fawaz'ın da belirttiği üzere insani alışlagelmiş akraba, aile ilişkileri ve önyargılar üzerine kurulu iletişim şekillerinin aksine film, kan bağının ve akrabalık ilişkilerinin zoraki bağlayıcılığının ötesinde aile kurumu ve iletişim şekillerine daha hümanist, etkileşim ve iletişim odaklı bir bakış açısı sunmaktadır.

Sonuç olarak çalışma, alışlagelmiş geleneksel aile yapılarının distopik bir bakış açısı ve kuram çerçevesinde bir animasyon filmi üzerinden ele alınması açısından farklıdır. Bu farkındalığın bu alanda yapılacak olan ileriki çalışmalar için literatüre katkı sağlaması ve farklı bakış açısı sunması hedeflenmektedir. Toplumun önemli yapı taşlarından olan aile kurumunun devamlılığı için faydalı bilgiler sunması açısından çalışma önem taşımaktadır. Modern dünyada dönüşüm geçiren aile ve iletişim kavramlarının daha geniş perspektifte ele alınması ve bu değişimlerin yapılacak çalışmalar ekseninde göz önünde bulundurulması, bu çalışmanın önerisi olarak sunulabilir. Ayrıca aile birlikteliğinin sağlıklı bir biçimde devam etmesi için kurum içi dinamikleri, iletişim ve etkileşimleri temel alan çalışmaların artırılması, bu yapının değişen dinamiklerinin fark edilmesi açısından yerinde bir yaklaşım olacaktır.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Akın, Ş. (2024). Fenomenolojik yöntem: Teorik temelleri ve uygulaması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 26(47), 694-708. <https://doi.org/10.18493/kmusekad.1458316>
- Altundere, E. (2024). Aile Kavramının Yeniden İnşası: Tek ebeveynli ailelerde aile algısı. *Sosyal Aktörler ve Deneyimler Dergisi* (3), 70-77. <https://izlik.org/JA89GS62UB>

- Bingöl, H. O. (2025). Animasyon tarihinde bir dönüm noktası: Sel animasyon. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (84), 248-257. <https://doi.org/10.51290/dpusbe.1631101>
- Blumer, H. (1986). *Symbolic interactionism: Perspective and method*. Berkeley: University of California Press.
- Büyükaslan, A. (2025). Kavramsal tanımlar bağlamında medya ve aile etkileşimi. *TRT Akademi*, 10(24), 838-846. <https://izlik.org/JA43ZF39PR>
- Cheung, M., Leung, C. A. & Huang, Y. J. (2022). Absentee parents in Disney Feature-length animated movies: What are children watching?. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 39(3), 323-336. <https://doi.org/10.1007/s10560-021-00799-0>
- Dinç, İ. D. (2025). Animasyon filmlerin Türkiye’de ve küresel ölçekteki gişe hasılat oranları ve yerel animasyon yapımlarının yurtdışına ihracat ikame potansiyeli. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 23(56), 1160-1175. <https://doi.org/10.35408/comuybd.1614287>
- Duman, M. Z. (2012). Aile kurumu üzerine tarihsel bir okuma girişimi ve muhafazakâr ideolojinin aileye bakışı. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 19-51. <https://izlik.org/JA79ZS95LM>
- Eyce, B. (2014). Tarihten günümüze Türk aile yapısı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 1(4), 223-244. <https://izlik.org/JA72EJ77UW>
- Fawaz, R. (2025) More than we were programmed to be”: Restoring indigenous kinship in The Wild Robot. *Film Quarterly*, 78(3): 55–64. <https://doi.org/10.1525/fq.2025.78.3.55>
- Garces, D., Santos, M., & Fernandez-Llorca, D. (2025). Leveraging language models for automated distribution of review notes in animated productions. *Neurocomputing*, 626, 129620. 1-12, <https://doi.org/10.1016/j.neucom.2025.129620>
- Gentile, D. & Walsh, D. (2002). A Normative study of family media habits. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 23(2), 157-178. [https://doi.org/10.1016/S0193-3973\(02\)00102-8](https://doi.org/10.1016/S0193-3973(02)00102-8).
- Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. Güzel, C. (Çev.). İstanbul: Kırmızı Yayınları.
- Gökulu, G. (2019). Sembolik Etkileşimci teorelinin gündelik yaşam sosyolojisine katkıları. *EKEV Akademi Dergisi* (80), 173-190. <https://izlik.org/JA97JM44CS>

- Haberli, M. (2023) “Dijital çağda aile: Ebeveynleriyle ilişkisi çerçevesinde gençlik ve din”. *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 374-389. <https://doi.org/10.32711/tiad.1245065>
- Harambolos, M. & Holborn, M. (2004). *Themes and Perspectives*. London: Collins.
- IMDb. (2025) Erişim Tarihi: 06.10.2025
<https://www.imdb.com/title/tt29623480/>
- Kabakçı Yurdakul, İ., Dönmez, O., Yaman, F. & Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(4), 883-896. <https://izlik.org/JA76UG48YE>
- Kaşkaya, M. & Yücel, Y. (2025). Baba-kız ilişkisinin animasyon filmlerindeki sunumu. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 7(1), 61-72. <https://doi.org/10.55055/mekcad.1639633>
- Kim, H., Lee, E. C., Seo, Y., Im, D. H. & Lee, I. K. (2020). Character detection in animated movies using multi-style adaptation and visual attention. *IEEE Transactions on Multimedia*, 23, 1990-2004. <https://doi.org/10.1109/TMM.2020.3006372>
- Lam, K. K. & Chen, W. (2021). Family Interaction and Depressive symptoms in Chinese emerging adults: A mediation model of gratitude. *Psychological Reports*, 125, 1305- 1325. <https://doi.org/10.1177/00332941211000662>
- Lester, S. (1999). *An Introduction to Phenomenological Research*, Taunton UK, Stan Lester Developments.
- Mead, G. H. (2017). *Zihin, Benlik ve Toplum* Erdem, Y. (Çev.) Heratik Basım Yayın.
- Morva, O. (2017). Chicago Sosyoloji Okulu’nun etnografik mirasını yeniden okumak: Dijital etnografi çağında Sembolik Etkileşimcilik. *Moment Dergi*, 4(1), 135-154. <https://doi.org/10.17572/moment.411579>
- Önal, G. F. (2023). Sembolik Etkileşim Bağlamında Müzik: Barış Manço Örneği. *Milli Folklor*, 18(140), 143-154. <https://doi.org/10.58242/millifolklor.1166312>
- Özalp, A. (2024). Anlamanın görüntüsü: Sosyal bağlamda Sembolik Etkileşimci yaklaşım ve din. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(91), 1004-1018. <https://doi.org/10.17755/esosder.1417914>

- Özgökbil Bilis, P. (2014). Rol modelleri ve toplumsal değerler açısından “Uçaklar” adlı animasyon filmi üzerine bir inceleme. *Selçuk İletişim*, 8(3), 201-227. <https://doi.org/10.18094/si.51086>.
- Panicker, A., Basu, K. & Chung, C. F. (2020). Changing roles and contexts: Symbolic interactionism in the sharing of food and eating practices between remote, intergenerational family members. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 4(CSCW1), 1-19. <https://doi.org/10.1145/3392848>
- Poloma, M. (1993) *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*. Erbaş, H. (Çev) Gündoğan Yayınları.
- Prus, R. (1996). *Symbolic interaction and ethnographic research: Intersubjectivity and the study of human lived experience*. Albany: State University of New York Press.
- Putri, P. K. D. (2021). Family Communication during the 2019 Corona Virus Disease (Covid-19) Pandemic. *KOMUNIKA: Jurnal Dakwah dan Komunikasi*, 15(2), 191-202. <https://doi.org/10.24090.komunika.v15i2.4589>
- Qie, M. U. S., & Maulidya, R., A. (2025) Rooted in the wild: Anecocritical reading of identity and belonging In The Wild Robot (2024). *Paramasastra*, 12(2), 249–264. <https://doi.org/10.26740/paramasastra.v12n2.p249-264>
- Rahmat, E. A. (2025) The development on main character in The Wild Robot By Peter Brown and The Wild Robot Movie (2024): *A Comparative Studies. Other thesis, Universitas Bangka Belitung*. <https://repository.ubb.ac.id/id/eprint/11022>
- Rasit, R. M., Hamjah, S. H., Tibek, S. R., Sham, F. M., Ashaari, M. F., Samsudin, M. A. & Ismail, A. (2015). Educating film audience through social cognitive theory reciprocal model. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174, 1234-1241. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.01.742>
- Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2018). *Sosyoloji kurumları*. Hülür, H. (Çev.). Deki Basım Yayım.
- Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2015). *Çağdaş sosyoloji kuramları ve klasik kökleri*. Howison, I., E (Çev.). Deki Basım Yayım Limited Şirketi.
- Ritzer, G. (2012). *Modern Sosyoloji Kuramları*. Hülür, H. (Çev.). Ankara: De ki Basım Yayım Ltd. Şti.

- Rose, P., Beeby, J. & Parker, D. (1995). Academic rigour in the lived experience of researchers using phenomenological methods in nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 21(6), 1123-1129. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.1995.21061123.x>
- Rufer, L. J. (2014). *Magic at the movies: Positive psychology for children, adolescents and families* [Master Thesis, University of Pennsylvania]. <https://repository.upenn.edu/handle/20.500.14332/38944>
- Sanders, C. (Director). (2024). *The Wild Robot* [Film]. ABD: DreamWorks.
- Schlittler, J. P. (2015) "Motion graphics and animation", *Animation Studies Journal* 10(1). <https://doi.org/10.64864/1fbda6f5-d270-446c-9db3-67e20add1254>
- Sihombing, L. H. & Andini, S. A. P. (2022). The portrayal of family Relationship in 'Otherhood' movie. *IDEAS: Journal on English Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature*, 10(2), 2013-2024. <https://doi.org/10.24256/ideas.v10i2.3209>
- Somandepalli, K., Kumar, N., Guha, T. & Narayanan, S. S. (2017). Unsupervised discovery of character dictionaries in animation movies. *IEEE Transactions on Multimedia*, 20(3), 539-551. <https://doi.org/10.1109/TMM.2017.2745712>
- Stryker, S. (1968). Identity salience and role performance: The relevance of symbolic interaction theory for family research. *Journal of Marriage & Family*, 30(4), 558-564. <https://doi.org/10.2307/349494>
- Stryker, S. (1972). Symbolic interaction theory: A review and some suggestions for comparative family research. *Journal of Comparative Family Studies*, 3(1), 17-32. <https://doi.org/10.3138/jcfs.3.1.17>
- Suttawet, C., Yuhannogh, N. & Sarai, K. (2025 July 30-31). *Family Theories: Key Ideas, Applications and Research Topics on Family Quality of Life for Thailand*. 422-442, Proceedings of the 12th National and International Conference on "Research to Serve Society, Huachiew Chalermprakiet University, Bangphli District, Samutprakarn. <https://has.hcu.ac.th/jspui/handle/123456789/4512>
- Şahin, S. & Aral, N. (2012). Aile içi iletişim. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 55-66. https://doi.org/10.1501/Asbd_0000000029
- Taylor, R. (1999) *Encyclopedia of Animation Techniques*, Quatro Publishing PLC, London.

- Tekindal, M. & Uğuz Arsu, Ş. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 20 (1), 153- 182. <https://izlik.org/JA57RB73XM>
- Uğur Balcı, A. (2025). Crood'lar film serisi özelinde animasyon sinemasında aile, antropoloji ve arketipler. *TRT Akademi*, 10(24), 422-443. <https://doi.org/10.37679/trta.1647513>.
- Uğurlu, M. (2024). Seküler kamusal alan ve dinî benlik: Sembolik Etkileşimci perspektif. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 264-279. <https://doi.org/10.11616/asbi.1394110>
- Ünlü S., Yaşar L. & Bilici E. (2023). İnternet bağımlılığını engellemede halkla ilişkiler odaklı uygulamalar, Ayhan Bünyamin, A & Yavuz, D. (Eds)., *Çocuk ve Medya* (s. 179-201) Tablet Kitabevi.
- Wallace, R. A. & Wolf, A. (2012). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları Klasik Geleneğin İyileştirilmesi*. Elburuz, L. & Ayas, M., R. (Çev.) Doğu Batı Yayınları.
- Work, A. (2017). The value of parental co-viewing on children and families. *Cinesthesia*, 6(1), 3. <https://scholarworks.gvsu.edu/cine/vol6/iss1/3>
- Yıldırım, İ. (2021). Sosyal medya, dijital bağımlılık ve siber zorbalık ekseninde değişen aile ilişkileri üzerine bir değerlendirme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(5) 1237-1258. <https://doi.org/10.18506/anemon.892144>
- Yılmaz, M., Atalar, U. & Topal, E. Ş. (2023). Türkiye’de dijitalleşme ve gençlerin internet tabanlı film-dizi platformlarındaki aile temsili algıları: Kahramanmaraş Örneği. *Toplumsal Politika Dergisi*, 4(2), 145-167. <https://izlik.org/JA64LG75FJ>
- Yücel, Ö. F. (2025). Dijital Dünyada Aile: TRT haber içeriklerinde ailenin konumu üzerine bir inceleme. *TRT Akademi*, 10(24), 386-421. <https://doi.org/10.37679/trta.1664334>
- Zeybekoğlu Akbaş, Ö. & Dursun, C. (2020). Teknolojinin aileye etkisi: değişen ailenin dijital ebeveyn ve çocukları. *Turkish Studies- Social*, 15(4), 2245-2265. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.43395> .
- Zurcher, J. D., Webb, S. M. & Robinson, T. (2018). The Portrayal of families across generations in Disney Animated films. *Social Sciences*, 7(3), 47. <https://doi.org/10.3390/socsci7030047>

EXTENDED ABSTRACT

Purpose: The study examines the film *The Wild Robot* within the framework of Symbolic Interactionist Theory, analysing the institution of the family and forms of communication within a dystopian inter-species context (animals-robot) using a phenomenological approach in the context of family and communication. The film *Wild Robot* redefines the concepts of family and communication from a different perspective, offering a dystopian view of today's changing family relationships. The study aims to examine the meanings attributed to the phenomenon of family and communication, which has undergone a transformation alongside the technology developed around the animated film *Wild Robot*, presented within the digital transformation of the film industry. It seeks to describe this phenomenon from a phenomenological perspective based on Symbolic Interactionist theory and to uncover the meanings attributed to it. The study stands out from other works in that it approaches the institution of the family outside of conventional perceptions within the framework of a dystopian film and examines it theoretically. Therefore, providing data for studies on the institution of the family is another objective of this study.

Method: The scenes from the film *Wild Robot* were chosen using the phenomenological method and evaluated within the framework of Symbolic Interaction Theory through the phenomena of family and communication. To enhance the reliability of the study, the film scenes discussed in the study were evaluated with references to sources. In the film *Wild Robot*, which explores the relationships developing between artificial intelligence-powered robots and animals outside the human species, what is considered worthy of research is the way the robot's (Roz) experiences and the communication and interactions it has established with others shape its human-like actions and the roles it has assumed, offering a different perspective within the framework of Symbolic Interactionist theory. The film presents a more optimistic, interaction- and communication-focused perspective on the institution of the family and forms of communication, beyond the accepted generalisations and compulsory constraints that define the family institution in terms of blood ties and kinship relationships.

Findings: The study examines the ego and the roles assumed by the artificial intelligence-supported robot named Rozum 7134 (Roz), which landed on the island, shaped by the events and phenomena that unfolded around it, within the framework of Symbolic Interaction theory. Roz first activates herself to interact with others and thus learns the language. Language functions as an important means of communication and interaction in Symbolic Interactionist theory. Roz, programmed to serve and assist people, takes on a profile on this island that is

outside the model she was programmed for. Roz's undertaking to raise the gosling she named Brightbill, which she initially took on as a task, gradually shifts from being a task to becoming a maternal role. The animals on the island, who were initially wary and prejudiced against Roz, gradually interact with her and begin to accept her, seeing her as one of the family and communicating with her. Roz forms her identity as a result of the interactions she has established with others and adopts different roles (friend, mother, family member), exhibiting behaviours appropriate to these roles.

Conclusion and Discussion: In conclusion, Roz interacts with other animals, forming a character and identity beyond the behavioural modelling created during the creation process, and applies this identity in her actions. In Symbolic Interactionism theory, interactions established with others influence and shape the formation of the self and the roles assumed in life (friend, family, parent, etc.). In symbolic interactionist theory, the self changes from context to context and, once developed, continues to exist even without a social context. Roz's continuation of the identity she acquired on the island after leaving there confirms the theoretical framework on which the theory is based. Furthermore, Roz and Brightbill, who initially display a passive profile, take on an active, participatory and influential profile as the film's plot progresses. According to symbolic interactionists, individuals are active participants rather than passive implementers.

This study confirms the conclusion that, from a symbolic interactionist perspective, the family is a concept based on social interaction without blood ties or kinship, and that communication patterns are shaped by this interaction and undergo change.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Destek/Finansman Bilgileri

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi

Bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir yapay zekâ aracından faydalanılmamıştır.